

**REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR**

Šubičeva ulica 4
p. p. 636
1102 Ljubljana

E: gp@dz-rs.si

Ljubljana, 29. avgusta 2022

ZADEVA: Predlogi Gospodarske zbornice Slovenije za amandmaje k Zakonu o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina (EVA: 2022-2130-0027)

Spoštovani,

na nujni seji Odbora za gospodarstvo, ki bo v torek, 30. avgusta 2022, bo obravnavan predlog Zakona o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina (EVA: 2022-2130-0027). V nadaljevanju vam pošiljamo predloge Gospodarske zbornice Slovenije za amandmaje k Zakonu o pomoči gospodarstvu zaradi visokih povišanj cen električne energije in zemeljskega plina. Predlogi so zapisani po posameznih vsebinskih sklopih.

1. UVEDBA KAPICE

Predlagamo, da se da se s 1.1.2023 uvede instrument omejitve cene (kapice) tudi za gospodarstvo po vzoru Španije in Portugalske. Primer Srbije: Cene za proizvodnjo v Srbiji v avgustu 2022 za plin: 48 eur/MWh, elektrika: 96 MWh. To je (delna) regulacija cene, kar ocenjujemo kot primernejši in ustrežnejši ukrep oz. poseg na ponudbeni strani. V Sloveniji proizvedemo 80 - 85% elektrike, ki jo porabimo, in ta elektrika je v 95% proizvedena v družbah, kjer je lastnik država, ki obvladuje tako skupščine družb, nadzorne svete, kot uprave ter seveda regulativno okolje. Za vso to elektriko vemo kakšna je "poštena" cena - ne govorimo o stroškovni ceni, ampak o sprejemljivi prodajni ceni, ki družbam v državni lasti zagotavlja razvoj, dobre plače, dobro vzdrževanje in dobiček v višini povprečja gospodarstva. Preostanek električne energije lahko uvažamo po tržnih cenah, cena za gospodarstvo pa naj bo ponderirana (80% "poštene" slovenske cene in 20% tržne, uvožene cene).

2. ZVIŠANJE DELEŽA SOFINANCIRANJA ENOSTAVNE IN POSEBNE POMOČI

Skupna višina enostavne in posebne pomoči naj se dvigne s 30 odstotkov upravičenih stroškov na 50 odstotkov upravičenih stroškov. Tudi Nemčija in Finska sta ta delež določili v višjem odstotku od 30. Podjetja so opravljala simulacije in poročajo, da pomoč v višini 30% ne bo zadostna. Pomoč države bi morala znašati najmanj 50%. Težave podjetij so v tem trenutku zaskrbljujoče, še večje težave pa podjetja napovedujejo za jesenske mesece, eksponentno naraščajoče težave pa še po novem letu.

Alternativno predlagamo, če do povišanja 30% deleža sofinanciranja pomoči na 50% letos ne bo prišlo, da se za dobo upravičenja **podaljša obdobje v skladu z začasnim okvirjem**, ki predvideva 11 - mesečno obdobje, naš zakon pa trenutno 7 mesečno. To bi pomenilo 4 - mesečno podaljšanje upravičenja za pokritje škode (od 1. februarja 2022 dalje).

Spremeni naj se 1. odstavek 6. člena, tako da se glasi:

**6. člen
(enostavna in posebna pomoč za gospodarstvo)**

(1) Višina enostavne ali posebne pomoči za gospodarstvo se za posamezni mesec v upravičenem obdobju izračuna po naslednji formuli:

$$\text{VMP} = 30\% \cdot 50\% \times \text{US}$$

pri čemer je:

VMP = višina mesečne pomoči upravičencu

US = upravičen strošek v danem mesecu v upravičenem obdobju (v eurih).

Alternativno naj se spremeni 1. odstavek 5. člena, tako da se glasi:

**5. člen
(upravičeno obdobje in upravičeni stroški)**

(1) Upravičeno obdobje za dodelitev pomoči za gospodarstvo je od ~~1. junija 2022~~ **1. februarja 2022** do 31. decembra 2022.

3. VIŠJE MAKSIMALNO IZPLAČILO POMOČI ZA ENERGETSKO INTENZIVNA PODJETJA

Predlog zakona znižuje najvišje možnosti za izplačilo, kot jih določa začasni okvir. Predlagamo, da se obseg pomoči določi v najvišjih maksimalnih zneskih, kot jih omogoča začasni okvir. Dodajamo, da se taksativno naštevanje gospodarskih sektorjev, ki so upravičeni do pomoči po 4. odstavku 7. člena, zdi našim članom izrazito diskriminatorno (manjka na primer avtomobilska industrija in veliko drugih panog). Taka pomoč morala biti na voljo vsem gospodarskim subjektom.

Spremeni naj se 3. in 4. odstavek 7. člena, tako da se glasi:

**7. člen
(pomoč)**

(3) Višina pomoči na upravičenca ne sme presegati 50 odstotkov upravičenih stroškov in znaša največ 80 odstotkov izgub iz poslovanja upravičenca in ne sme presegati **2 25 milijona eurov** pomoči za gospodarstvo po tem zakonu, pri čemer skupna višina pomoči na upravičenca skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom in 53. točko 2.4. oddelka začasnega okvira ne sme preseči 25 milijonov eurov.

(4) Višina pomoči na upravičenca iz prejšnjega odstavka se lahko poveča na največ 70 odstotkov upravičenih stroškov in lahko znaša največ 80 odstotkov izgube iz poslovanja in ne sme presegati **2 50 milijona** eurov pomoči za gospodarstvo po tem zakonu, pri čemer skupna višina pomoči na

upravičenca, skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom in 53. točko 2.4. oddelka začasnega okvira ne sme preseči 50 milijonov eurov na podjetje, ~~če gre za upravičenca, dejavnega v naslednjih sektorjih ali podsektorjih z NACE oznako: ... (*op. V nadaljevanju člena naštetih NACE oznake).~~

4. HITREJŠE IZPLAČILO ZA ZAGOTAVLJANJE ZADOSTNE LIKVIDNOSTI

Zaradi zagotavljanja zadostne likvidnosti podjetij je pomembno, da podjetja pomoč prejmejo čim prej. Trenuten predlog zakona predlaga izplačilo v dveh obrokih, in sicer prvo 30. decembra 2022 in drugo 15. marca 2023. Predlagamo, da se izplačila izvedejo prej, in sicer prvo 30. septembra 2022 (kot avansno plačilo) in drugo 30. novembra 2022, nato pa v januarju 2023 poračun. S tem razlogom predlagamo tudi, da vse vsi ostali postopkovni roki (za oddajo vloge, za vzpostavitev aplikacije..) pohitrijo.

Spremeni naj se 2. odstavek 8. člena, tako da se glasi:

8. člen (postopek z vlogo za dodelitev pomoči za gospodarstvo)

(2) Upravičenec odda vlogo za dodelitev pomoči za gospodarstvo za celotno upravičeno obdobje do ~~15. novembra 2022~~ **25. septembra 2022** na pristojni organ. Vloga se odda elektronsko prek aplikacije, ki jo vzpostavi pristojni organ. Pristojni organ navodila za dostop in za oddajo vlog objavi na spletni strani. Vloga mora biti digitalno podpisana in vložena s strani zakonitega zastopnika upravičenca ali z njegove strani pooblaščenih oseb. Z oddajo vloge se pravica do pomoči za gospodarstvo prenese na upravičenca.

Spremeni naj se 1. odstavek 9. člena, tako da se glasi:

9. člen (izplačilo pomoči in zagotavljanje sredstev)

(1) Izplačilo pomoči za gospodarstvo se s strani pristojnega organa na podlagi oddane vloge skladno z 8. členom tega zakona izvede upravičencem le za upravičeno obdobje, v katerem so jim nastali dejanski stroški, pri čemer bo prvo izplačilo izvedeno do ~~31. decembra 2022~~ **30. septembra 2022** za obdobje od junija 2022 do septembra 2022, drugo izplačilo pa bo izvedeno do ~~15. marca 2023~~ **30. novembra 2022** za obdobje od oktobra 2022 do decembra 2022, za katerega upravičenec uveljavlja pomoč za gospodarstvo. **Do 31. januarja 2023 bo opravljen poračun glede na dejansko povišane upravičene stroške v danem mesecu v upravičenem obdobju.**

Spremeni naj se 1. odstavek 13. člena, tako da se glasi:

13. člen (vzpostavitev aplikacije za oddajo vloge)

(1) Pristojni organ vzpostavi aplikacijo za oddajo vloge za dodelitev pomoči gospodarstvu iz drugega odstavka 8. člena tega zakona do ~~31. oktobra 2022~~ **15. septembra 2022**.

5. ČRTA NAJ SE IZJAVA UPRAVIČENCA

Črta naj se izjava upravičenca, da ni vključil dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina v ceno svojih proizvodov oziroma storitev. To je na načelni ravni pravilno (zakaj bi dvakrat

dobil plačano enako stvar), ampak glede na višino subvencije (dvakratnik lanske cene in potem zgolj 30% povišanja nad to ceno), pa je takšno določilo povod za "nagajanje" in kreganje ter metanje slabe luči na podjetja v najhujših časih (zima 2023). Podjetja so v različnih situacijah, nekateri niso povišali cen zaradi vpliva višje cene električne energije, so jih pa povišali zaradi višjih cen materialov (jekla). Nekdo drug je morda v drugačni situaciji, morda je dobil 10% pričakovane zvišane cene zaradi električne energije in zaradi tega bo izpadel iz subvencije. To ni pošteno in vodi v konflikt, saj je premalo opredeljeno, kaj se bo upoštevalo kot prelitje stroška v ceno ter kako se bo to preverjalo (po kakšnih kriterijih). Vsako povišanje cene ni posledica dviga cen energentov, saj stroški energentov niso edini stroški. Tudi inflacijske razmere in rast cen surovin so vsekakor botrovale dvigu cen.

Poleg cen električne energije in zemeljskega plina so se pri podjetjih v 2022 povečali še drugi vhodni stroški, tako stroški materiala in nabavna vrednost proizvodov, saj so se cene surovin na svetovnih trgih že v drugi polovici 2021 ter v 2022 precej zvišale. Cene uvoženih proizvodov so se v prvem polletju 2022 zvišale za 28,5 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021. Cene energetskih surovin na svetovnih trgih so se v prvih sedmih mesecih 2022 v povprečju zvišale za 81,1 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021, cene ne-energetskih surovin za 18,7 % in cene kovin in mineralov za 17,6, gnojil za 108 %. Precej so se zvišale tudi cene storitev, tako transportnih kot ostalih storitev. Cene storitev pri proizvajalcih so se v prvem polletju 2022 zvišale za 6 % v primerjavi z enakim obdobjem 2021. Zvišanje minimalne plače, usklajevanje plač z inflacijo je privedlo do porasta plač v zasebnem sektorju (5,7 % rast v obdobju I-VI 2022/I-VI 2021). V predelovalnih dejavnostih je v 2021 delež stroškov energije v čistih prihodkih znašal 2,5 %, v energetsko intenzivnih dejavnostih 7,7 %. Na tej osnovi stroški energije predstavljajo le del stroškov med ostalimi stroški, ki so se v 2022 povišali. Vse te višje stroške so nekatera podjetja uspela v enem delu prenesti v višje prodajne cene. Kolikšen delež samega dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina je podjetje uspelo prenesti v višjo prodajno ceno, mnoga podjetja tako podrobno ne spremljajo. Tu je potrebno jasno opredeliti, kako dokazovati dvig cen proizvodov samo zaradi dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina.

Če zahteva po izjavi ostane, pričakujemo jasno opredelitev pojma »vključitve višjih stroškov elektrike in plina v lastno ceno proizvodov ali storitev«. Potrebno je določiti jasne kriterije (npr. odstotke), saj je na tem zgrajena možnost (pravica) do koriščenja državne pomoči. Ta pogoj je zelo težko zelo merljiv. Menimo, da je vrednotenje in ocenjevanje tu preveč subjektivno, kaj je imelo največji vpliv na prilagoditev cene. Kljub visokemu dvigu energentov, so se dvignile tudi cene vhodnih surovin, storitev, ki je v kombinaciji vplivajo na dvig cene končnih produktov. Prav tako je oblikovanje cene poslovna skrivnost.

Črta naj se 5. odstavek 3. člena, ki pravi:

~~»(5) Upravičenec ne more prejeti pomoči za gospodarstvo, če je dvig stroškov električne energije in zemeljskega plina že vključil v ceno svojih proizvodov oziroma storitev.«~~

Spremenita naj se 5. in 6. odstavek 8. člena, tako da se glasita:

8. člen

(postopek z vlogo za dodelitev pomoči za gospodarstvo)

(5) Vlogi za dodelitev pomoči za enostavno in posebno pomoč za gospodarstvo upravičenec priloži naslednje izjave, dokazila in pooblastilo:

- izjavo, da glavna dejavnost upravičenca ni dejavnost iz drugega odstavka 3. člena tega zakona,
 - izjavo, da upravičenec nabavlja električno energijo in zemeljski plin pri zunanjih dobaviteljih kot končni odjemalec,
 - izjavo, da zoper upravičenca na dan oddaje vloge ni začel stečajni postopek, postopek prisilne poravnave ali likvidacije, ter da ima poravnane dospele davčne obveznosti in predložene obračune davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta v višini 50 eurov (tretji odstavek 3. člena),
 - izjavo, da skupna višina enostavne pomoči za gospodarstvo skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom začasnega okvira, ne presega 500.000 eurov (tretji odstavek 6. člena),
 - izjavo, da skupna višina posebne pomoči za gospodarstvo skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu 2.1. oddelkom in 2.4. oddelkom začasnega okvira, ne presega 2 milijona eurov (četrti odstavek 6. člena),
 - izjavo, da se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca (peti odstavek 6. člena),
 - izjavo, s katero se upravičenec zavezuje, da bo na zahtevo pristojnega organa ali ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predložil podatke in dokazila v zvezi z upravičenimi stroški ter da se strinja, da se za namene nadzora pridobijo in preverijo podatki o dobavljenih količinah in cenah električne energije in zemeljskega plina za upravičenca pri operaterjih in dobaviteljih,
 - ~~- izjavo, da upravičenec ni vključil dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina v ceno svojih proizvodov oziroma storitev,~~
 - račune, dokazila o plačilu in druga dokazila o pravilnosti podatkov o dejanskih stroških za izračun iz 5. člena tega zakona, če uveljavlja posebno pomoč za gospodarstvo,
 - pooblastilo za vložitev elektronske vloge, če vloge ne vlaga zakoniti zastopnik upravičenca.
- (6) Vlogi za dodelitev pomoči za energetske intenzivno podjetje upravičenec priloži naslednje izjave, dokazila in pooblastilo:
- izjavo, da glavna dejavnost upravičenca ni dejavnost iz drugega odstavka 3. člena tega zakona,
 - izjavo, da upravičenec nabavlja električno energijo in zemeljski plin pri zunanjih dobaviteljih kot končni odjemalec,
 - izjavo, v kateri upravičenec oceni, da mu je nastala mesečna izguba iz poslovanja,
 - izjavo, da zoper upravičenca na dan oddaje vloge ni začel stečajni postopek, postopek prisilne poravnave ali likvidacije, ter da ima poravnane dospele davčne obveznosti in predložene obračune davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta v višini 50 eurov ali več (tretji odstavek 3. člena),
 - izjavo, da skupna višina pomoči skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom in 2.4. oddelkom začasnega okvira, ne presega 25 milijonov eurov (tretji odstavek 7. člena),
 - izjavo, da skupna višina pomoči skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom in 2.4. oddelkom začasnega okvira, ne presega 50 milijonov eurov, v kolikor gre za upravičenca iz sektorja oziroma podsektorja (četrti odstavek 7. člena),
 - izjavo, da se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca (šesti odstavek 7. člena),
 - izjavo, s katero se upravičenec zavezuje, da bo na zahtevo pristojnega organa ali ministrstva, pristojnega za področje gospodarstva, predložil podatke in dokazila v zvezi

- z upravičenimi stroški ter da se strinja, da se za namene nadzora pridobijo in preverijo podatki o dobavljenih količinah in cenah električne energije in zemeljskega plina za upravičenca pri operaterjih in dobaviteljih,
- ~~izjavo, da upravičenec ni vključil dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina v ceno svojih proizvodov oziroma storitev,~~
 - odločbo iz petega odstavka 7. člena tega zakona, s katero dokazuje, da je energetsko intenzivno podjetje,
 - dokazilo o mesečni izgubi iz poslovanja na podlagi računovodskih izkazov,
 - račune, dokazila o plačilu in druga dokazila o pravilnosti podatkov o dejanskih stroških za izračun iz 5. člena tega zakona,
 - pooblastilo za vložitev elektronske vloge, če vloge ne vloga zakoniti zastopnik upravičenca.

6. SANKCIJA

Nadzor in vračilo sredstev je določeno že v 10. členu in ni potrebe po podvajanju sankcij. Nujno je treba opredeliti, kako se bo preverjalo dejstvo da upravičenec ni vključil dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina v ceno svojih proizvodov oziroma storitev, če bo ta pogoj ostal v zakonu.

Črta naj se 11. člen:

~~11. člen (sankcija)~~

- ~~(1) Če upravičenec predloži nepravilne ali neverodostojne podatke, se poleg obveznosti vračila zneska neupravičeno prejete pomoči upravičenec po pravnomočnosti odločbe iz osmega odstavka prejšnjega člena uvrsti na seznam neprejemnikov pomoči po začasnem okviru in ni upravičen do nikakršnih izplačil po začasnem okviru, razen če dokaže, da nepravilnih ali neverodostojnih podatkov ni predložil naklepno.~~
- ~~(2) Seznam neprejemnikov pomoči po začasnem okviru vodi pristojni organ.~~
- ~~(3) Seznam vključuje firmo upravičenca.~~
- ~~(4) Dostop do seznama imajo organi, ki odločajo o pomočeh po začasnem okviru.~~

7. SPREMEMBA PRI UPRAVIČENCIH

Predlog zakona v tretjem odstavku pravi, da podjetja v postopku prisilne poravnave niso upravičena do pomoči. Ravno ta podjetja nimajo pogodb o zakupu in dnevno kupujejo elektriko na dnevni borzi.

Argument zgornjega predloga je, da podjetja, ki so v fazi prisilne poravnave, ne glede na to ali je prisilna poravnava že izglasovana ali ne, so v fazi prestrukturiranja še posebej ranljiva na enormne rasti stroškov energentov, na katere vodstva podjetij ne morejo vplivati. Še zlasti to velja za energetsko intenzivna podjetja, kamor sodi tudi industrija, ki je registrirana pod SKD 17.120 Proizvodnja iz papirja in kartona.

V kolikor podjetja v fazi prisilne poravnave ne bodo upravičena do pomoči zaradi enormne rasti cen energije, ki jo je nemogoče transformirati v prodajno ceno produktov, je lahko uspeh prisilne poravnave vprašljiv in posledično izgube številnih delovnih mest in ohromitev panoge.

Posledično je potrebno spremeniti tudi člen 8., 5. odstavek, tretja alineja briše, kjer se briše postopek prisilne poravnave in doda, da se v poravnane dospele davčne obveznosti, za podjetja v fazi prestrukturiranja ne všttevajo davčne obveznosti, ki se nanašajo na davčne obveznosti pred pričetkom dneva prestrukturiranja.

Namreč bojazen je, da bi zaradi različnih tolmačenj pomena zakona, zapadle davčne obveznosti za podjetja v prestrukturiranju izpred dneva začetka prestrukturiranja (prisilne poravnave), zapadle v nepravilne obveznosti in bi bilo posledično tovrstno podjetje neupravičeno do pomoči.

Z dopolnitvijo bi bilo nedvoumno, da se zapadle naplačane davčne obveznosti pred začetkom prisilne poravnave te ne všttevajo v nepravilne obveznosti ampak so predmet prisilne poravnave.

Spremeni naj se 3. odstavek 3. člena, tako da se glasi:

**3. člen
(upravičenci)**

(3) Zoper upravičenca ne sme biti na dan oddaje vloge začet stečajni postopek, ~~postopek prisilne poravnave~~ ali likvidacije ter upravičenec ne sme imeti nepravilnih dospelih davčnih obveznosti in nepredloženih obračunov davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta v višini 50 eurov ali več.

Spremeni naj se 5. odstavek 8. člena, tako da se glasi:

**8. člen
(postopek z vlogo za dodelitev pomoči za gospodarstvo)**

- (5) Vlogi za dodelitev pomoči za enostavno in posebno pomoč za gospodarstvo upravičenec priloži naslednje izjave, dokazila in pooblastilo:
 - izjavo, da glavna dejavnost upravičenca ni dejavnost iz drugega odstavka 3. člena tega zakona,
 - izjavo, da upravičenec nabavlja električno energijo in zemeljski plin pri zunanjih dobaviteljih kot končni odjemalec,
 - izjavo, da zoper upravičenca na dan oddaje vloge ni začet stečajni postopek, ~~postopek prisilne poravnave~~ ali likvidacije, ter da ima poravnane dospele davčne obveznosti in predložene obračune davčnih odtegljajev za dohodke iz delovnega razmerja za obdobje zadnjega leta v višini 50 eurov, **pri čemer se poravnane dospele davčne obveznosti, za podjetja v fazi prestrukturiranja ne všttevajo davčne obveznosti, ki se nanašajo na davčne obveznosti pred pričetkom dneva prestrukturiranja** (tretji odstavek 3. člena),
 - izjavo, da skupna višina enostavne pomoči za gospodarstvo skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu z 2.1. oddelkom začasnega okvira, ne presega 500.000 eurov (tretji odstavek 6. člena),
 - izjavo, da skupna višina posebne pomoči za gospodarstvo skupaj z drugimi pomočmi, prejetimi v skladu 2.1. oddelkom in 2.4. oddelkom začasnega okvira, ne presega 2 milijona eurov (četrti odstavek 6. člena),
 - izjavo, da se poleg pomoči, ki jih je prejel upravičenec, upoštevajo tudi pomoči, ki so jih prejela tudi vsa podrejena in nadrejena podjetja upravičenca (peti odstavek 6. člena),
 - izjavo, s katero se upravičenec zavezuje, da bo na zahtevo pristojnega organa ali ministrstva, pristojnega za gospodarstvo, predložil podatke in dokazila v zvezi z upravičenimi stroški ter da se strinja, da se za namene nadzora pridobijo in preverijo podatki o dobavljenih količinah in cenah električne energije in zemeljskega plina za upravičenca pri operaterjih in dobaviteljih,

- ~~— izjavo, da upravičenec ni vključil dviga stroškov električne energije in zemeljskega plina v ceno svojih proizvodov oziroma storitev,~~
- račune, dokazila o plačilu in druga dokazila o pravilnosti podatkov o dejanskih stroških za izračun iz 5. člena tega zakona, če uveljavlja posebno pomoč za gospodarstvo,
- pooblastilo za vložitev elektronske vloge, če vloge ne vlaga zakoniti zastopnik upravičenca.

S spoštovanjem,

Vesna Nahtigal
Izvršna direktorica za industrijsko politiko, l.r.